

NÖVÉNYTANI SZAKÜLÉSEK

Összeállította: LÖKÖS LÁSZLÓ

A MAGYAR BIOLÓGIAI TÁRSASÁG BOTANIKAI SZAKOSZTÁLYÁNAK ÜLÉSEI

(2012. március–2012. április)

1450. szakülés, 2012. március 26.

1. JÁMBOR I., MIKÓNÉ HAMVAS M. és MATUS G.: *Egy Juncus-fajpár vegetatív azonosítása szövettani módszerrel.* Hozzászolt: DANCZA I.

2. BARÁTH K.: *Új módszer a Cuscuta-fajok gazdapreferenciájának mérésére.* Hozzászolt: BARINA Z., MATUS G.

Az előadásban egy új módszer került bemutatásra, amivel az arankafajok gazdapreferenciája vizsgálható. Az új technika figyelembe veszi a fertőzés gyakoriságát, intenzitását, a parazita gazdalehetőségeinek és azok kihasználásának az arányát, a gazdák térbeli eloszlását, valamint a parazitált növények védekező mechanizmusait. A módszer nemcsak a gazdafajokat, hanem minden egyes fertőzést osztályoz. A gazdanövények kategorizálásánál pedig figyelembe veszi azt is, hogy a gazdanövények preferenciastátusza a különböző környezeti tényezők mellett (eltérő fajkörnyezetben és/vagy eltérő élőhelyen) jelentősen változhat. A módszert a *Cuscuta europaea* fajon teszteltem 2007 és 2009 között 75 különböző helyszínen, Magyarországon. A terepi felmérés során 1189 növény-parazita kapcsolatot vizsgáltam és kategorizáltam. Az aranka szinte minden növényen élőszködött, amelyikkel fizikai kapcsolatba került, azonban a fertőzések intenzitása jelentősen különbözött a gazdákon. Az eredmények kimutatták, hogy a nitrogénszegény élőhelyek növényei, illetve a Poaceae családba tartozó növények sosem preferált gazdái a közönséges arankának.

3. BARÁTH K., CSIKY J. és LENGYEL A.: *A magyarországi arankafajok élőhely-specifitása.* Hozzászolt: DANCZA I., ISÉPY I.

Az arankák (*Cuscuta*) obligát parazita növények, amelyek a szerves és szervesetlen anyagokat egyaránt más növényekből szívják el. Jóllehet régóta ismeretes, hogy az arankafajok különböző élőhelyen élnek, ennek okát a gazdaspecifitásnak és a gazda élőhely iránti hűségének tulajdonították a kutatók. Vizsgálataink során megállapítottuk, hogy a hazai *Cuscuta* fajok legalább 572 növényt, a magyar flóra 25%-át parazitálják, s szinte minden növényen képesek élőszködni, amellyel fizikai kapcsolatba kerülnek. Számos módszerrel bebizonyítottuk, hogy a magyarországi arankák nem gazdaspecifikus paraziták, továbbá, hogy a gazdaspektrumuk különbözőségéért az élőhelyük különbözősége a felelős. Eredményeink azt a hipotézist támasztják alá, hogy az arankafajok nem egyes gazdákhöz, hanem magához az élőhelyhez ragaszkodnak. A hipotézis alapja pedig az a gondolat, hogy az autotróf növényekhez hasonlóan a *Cuscuta* fajoknak is meghatározott tápanyagigényeik vannak, csupán ők nem közvetlenül a talajból, hanem a gazdán keresztül (de a talajból) veszik fel azokat. A munka utolsó fázisaként pedig talajminták elemzésével meghatároztuk a hazai arankák (jelentősen eltérő) tápanyagszükségleteit.

4. MOLNÁR K.: *Tájváltozás és népi növényismeret a zalaszántói szőlőhegyen.* Hozzászolt: BARINA Z., BÖHM É. I., ISÉPY I., NESZMÉLYI K.

Régen az ember a tájban élt, használta, és ezzel karbantartotta, alakította. Napjainkban azonban az ember már nem szerves része a tájnak, amivel nemcsak természetvédelmi problémákat idéz elő, hanem több emberöltőnyi tájhasználat nyomait is eltünteti. Célkitűzésem, hogy Zalaszántó szőlőhegyének történetét, a felhagyás okait és következményeit, valamint a ma is megtalálható vad és természet kultúrnövények népi ismeretét felkutatassam a helyiek szemszögéből. Többször bejártam a terepet, félig strukturált interjúkat készítettem az ott élő emberekkel. Ezen kívül térképi, könyvtári és levéltári forrásokból dolgoztam. Az elmondások alapján kiderülnek a vegetáció változásai. A helyiek a területen lévő növényzet alapján becsülni tudják a felhagyás idejét.

A gyakori özönnövényeket ismerik. A hegyen ma megtalálható gyümölcsfák faj- és fajtadiverzitása magas. A veteményesek és a virágoskertek gazdagsága ennél kisebb. Még fellelhetők az egykori legeltetés és kaszálás nyomait őrző gyepsávok, az „alle”-k, melyek lehetővé tették, hogy állatot tartsanak a hegyen, és takarmányt termesszenek. Kutatásom eredményeit a szőlőhegyek ökológiai gazdálkodáson keresztül revitalizációjában szeretném hasznosítani.

5. HONFY V., SALÁTA D., VARGA A., MALATINSZKY Á. és PENKSZA K.: *Agro-erdőgazdálkodási rendszerek és hazai formáik*. Hozzászóló: BÖHM É. I., BÓDIS J.

1451. szakülés, 2012. április 16.

1. MÁTHÉ I., JANICSÁK G., HÁZNAGYNÉ RADNAI E., ENGEL R., CZIGLE SZ. és HOHMANN J.: *Adatok a hazai Lamiaceae fajok nem illó hatóanyagainak változékonyságáról*. Hozzászóló: ISÉPY I.

2. BASKI B., MERÉNYI ZS., VARGA T., VIKOR J., MÁTHÉ Á. és BRATEK Z.: *Föld alatti gombák a Duna mentén*. Hozzászóló: BÖHM É. I., MÁTHÉ I.

3. íjf. PAPP L. és PAPP L.: *A Kék-Kálló völgyének botanikai értékei*. Hozzászóló: BÖHM É. I., MÁTHÉ I.

4. FEHÉR ZS. és SZERDAHELYI T.: *A budai Sas-hegy és a Naszály-hegy látó-hegycsúcsi vegetációjának összehasonlító vizsgálata*. Hozzászóló: BÖHM É. I., BRATEK Z., ISÉPY I.

5. BÖHM É. I.: *Florisztikai vizsgálatok Kisoroszi és Tahitótfalu határán. Zsolt János nyomában a Szentendrei-szigeten, II.* Hozzászóló: BRATEK Z., BUGÁR-MÉSZÁROS K., ISÉPY I.